

Az osztrák-magyar határmenti munkaerő-piac és ingázás helyzete és jellemzői

- kutatási terv -
2017 MÁJUS 30.

A kutatás az Ausztria-Magyarország INTERREG V/A program ATHU035 azonosító számú *"Fair Labour Market Conditions in the Pannonia Region"* - FAIRWORK projekt keretében valósul meg.

PROJACTIVE CONSULTING KFT.

.....
CSIZMÁR PÉTER – ÜGYVEZETŐ

**Ausztria-Magyarország INTERREG V/A program ATHU035
"Fair Labour Market Conditions in the Pannonia Region" FAIRWORK projekt**

2

A kutatás tárgya és célja:

Kutatás alapján összeállított szakmai tanulmány készítése a régió ingázói folyamatainak analitikus felmérésével. A határon átnyúló foglalkoztatás mértékét és különböző aspektusait kell a tanulmány keretében kutatni. Az aktuális ingázói folyamatok mérése mellett ki kell térni a határtérségben jelentkező munkaerő-piaci folyamatokra, kockázataira, minőségi, mennyiségi különbségekre, oktatáspolitikai, szakmai kihívásaira, társadalmi és interkulturális hatásaira, nemek és kor szerinti bontásban. Lényeges eleme legyen a kutatásnak az ember és a hatóságok, valamint az ingázókkal napi szinten foglalkozó hivatalok kapcsolata, gyakorlata, problémák és hiányosságok elemzése.

Foglalkozni kell az ingázók életminőségének alakulásával, benne anyagi és családi körülményeik vizsgálatával, elképzelésükről a saját jövőjükéről, kiemelten külföldi letelepedési, vagy hazatérési szándékaikról.

A nyugat-dunántúli régió országos átlagot el nem érő munkanélkülisége ellenére jelentős területi egyenlőtlenségek és alacsony munkaerő-piaci mobilitás jellemzi, ami a foglalkoztatási problémák enyhítésének az egyik fontos akadálya.

Az ingázói kutatás célja, hogy a magyar munkavállalók és álláskereső munkanélküliségi mobilitását alapvetően befolyásoló külső tényezők feltárására, belső motivációik és egyéni preferenciáik megismerésre kerüljenek. A kutatás további célja, hogy a kiemelt célcsoportok számára nyújtott szolgáltatások tapasztalatait összegyűjtve az információnyújtás és tanácsadás módszereire és tematikáira vonatkozó javaslatokat fogalmazzon meg.

A kutatás és tanulmány készítésének tervezett ütemezése:

- 2017. április 30-ig a kutatási terv, a kutatási stratégiák, a kutatás módszertana, a kérdőívek összeállítása, egyeztetése a projektmenedzsmenntel,
- 2017. május 02-től – 2017. szeptember 30-ig kutatómunka, majd október 31-ig a szakmai tanulmány összeállítása, leadása a projektmenedzsmenntnek.
- 2017. november 30-ig a tanulmány nyomdai szerkesztése, előállítása
- 2018. január-február hónapban a tanulmány bemutatása nemzetközi szakmai konferencián.

PROJACTIVE Consulting Kft.

Cím: 7625 Pécs, Zerge utca 23, adószám: 14155804-2-02
Tel.: +36 20 5747 023, E-Mail: csizmar.peter@projective.hu

**Ausztria-Magyarország INTERREG V/A program ATHU035
"Fair Labour Market Conditions in the Pannonia Region" FAIRWORK projekt**

3

I. rész: A régió gazdasági és munkaerő-piaci folyamatai

Ebben a bevezető részben bemutatásra kerülnek az osztrák és a magyar határtérség munkapiaci folyamatai a 2004-es magyar csatlakozástól máig, a következő aspektusokból:

1. Az osztrák és a magyar gazdaság relatív fejlettségének alakulása.
2. Az osztrák és a magyar határmenti régiók relatív fejlettsége a tagállam egészéhez képest.
3. A helyi munkapiac meghatározó szerkezeti jellemzői.
4. A foglalkoztatási ráta alakulása régiós és kistérségi szinten.
5. A foglalkoztatási ráta alakulása a nemzeti átlaghoz képest.
6. A foglalkoztatási ráta alakulása az Unió egészéhez képest.
7. A munkanélküliségi ráta alakulása régiós és kistérségi szinten.
8. A munkanélküliségi ráta alakulása a nemzeti átlaghoz képest.
9. A munkanélküliségi ráta alakulása az uniós átlaghoz képest.
10. A régió humántőke ellátottságának alakulása (képzettség, egészség, stb.).
11. A jövedelmi viszonyok alakulása régiós és megyei szinten.
12. A jövedelmi viszonyok alakulása a nemzeti átlaghoz képest.
13. A jövedelmi viszonyok alakulása európai összehasonlításban. Az uniós munkavállalás, mint az ingázás alternatívája.
14. A térség urbanizációs folyamatai, népesség változásai
15. A térség közlekedési infrastruktúrájának fejlődése, különös tekintettel az ingázás lehetőségeire.
16. Tőkeáramlás, vállalkozások határon átnyúló aktivitása.
17. A 2011-es munkaerő-piaci nyitás óta eltelt időszak rövid értékelése.

PROJACTIVE Consulting Kft.

Cím: 7625 Pécs, Zerge utca 23, adószám: 14155804-2-02
Tel.: +36 20 5747 023, E-Mail: csizmar.peter@projective.hu

**Ausztria-Magyarország INTERREG V/A program ATHU035
"Fair Labour Market Conditions in the Pannonia Region" FAIRWORK projekt**

II. rész: Az ingázókkal foglalkozó intézmények vizsgálata

4

Lényeges eleme a kutatásnak az ember és a hatóságok, valamint az ingázókkal napi szinten foglalkozó hivatalok kapcsolata, gyakorlata, problémák és hiányosságok elemzése. A felmérést a határmenti ingázókkal napi szinten foglalkozó legfontosabb szervezetekkel/intézetekkel személyes interjú keretében, vagy írásos megkeresés alapján készítjük el. A következő területekre fogunk összpontosítani és válaszokat keresni:

- az intézményi együttműködés minősége Ausztrián és Magyarországon belül, ill. a határon átnyúló intézményi együttműködések minősége;
- általános tapasztalat a magyar munkavállalókkal történő kapcsolattartás/ügyfélforgalom során;
- a munkaerő-piaci határnyitás óta (2011) eltelt időszak legfontosabb tapasztalatainak összegzése, az ezekre adandó válaszok/kihívások összegzése;
- a két ország közötti interkulturális különbségek, az esetleges nehézségek megoldása, jó példák összegyűjtése.

Ezek az intézmények Magyarországon a Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megyei

1. kormányhivatalok vezetői, főigazgatói, továbbá foglalkoztatási, családtámogatási és társadalombiztosítási főosztályai, munkavédelmi, munkaügyi osztályai;
2. megyei Nemzeti Adó és Vámhivatalok.

A fenti kérdéscsoportokon túl a következő témákban kérjük az osztrák partnerintézeteknél dolgozó felelős vezetők, valamint az ügyintéző kollégák véleményét:

- a bér-és szociális dömping elleni osztrák törvény mennyire váltotta be a hozzá fűzött reményeket?
- munkajogi szabályok betartása, betartatása. Kiszabott bírságok, szabályszegések mértéke, az ezekkel kapcsolatos tapasztalatok;
- jelen van-e az ingázók, ill. a kint állandó lakhellyel rendelkező magyarok között az atipikus foglalkoztatás (részmunkaidő, otthonról végzett munkák, GYED-en lévő kismamák visszatérése a munkaerő-piacra, stb.)?
- egyéni vállalkozó(k) lehetőségei, kihívásai az osztrák piacon;
- szak- és továbbképzés, valamint a felnőttképzés helyzete, kihívásai (pl. hiányszakmák, technológiai fejlődés által veszélyeztetett szakmák);

PROJACTIVE Consulting Kft.

Cím: 7625 Pécs, Zerge utca 23, adószám: 14155804-2-02
Tel.: +36 20 5747 023, E-Mail: csizmar.peter@proactive.hu

**Ausztria-Magyarország INTERREG V/A program ATHU035
"Fair Labour Market Conditions in the Pannonia Region" FAIRWORK projekt**

Ausztriában (az AMS Österreich kivételével csak Burgenlandban) a következő szervezetek bevonását tervezzük:

5

1. AMS Österreich (Szövetségi Foglalkoztatási Hivatal)
2. AMS Burgenland (Burgenland tartomány Foglalkoztatási Hivatala)
3. Arbeiterkammer Burgenland (Burgenlandi Munkáskamara)
4. Finanzamt (Adóhivatal/Burgenland)
5. Finanzpolizei – (Adó és Pénzügyi Rendőrség)
6. BGKK - Burgenländische Gebietskrankenkasse (Egészségbiztosítási Pénztár Burgenland)
7. PVA - Pensionsversicherungsanstalt Landesstelle Burgenland (Nyugdíjbiztosítási Hivatal Burgenland)
8. Arbeitsinspektorat – Munkavédelmi Hivatal
9. Land Burgenland – Sozialabteilung (Burgenland tartományi Hivatal - szociális ügyek osztálya)
10. AUVA - Allgemeine Unfallversicherungsanstalt (Általános Balesetbiztosító Intézet)
11. WKO Burgenland – Wirtschaftskammer Burgenland (Gazdasági Kamara Burgenland)

PROJACTIVE Consulting Kft.

Cím: 7625 Pécs, Zerge utca 23, adószám: 14155804-2-02
Tel.: +36 20 5747 023, E-Mail: csizmar.peter@projective.hu

**Ausztria-Magyarország INTERREG V/A program ATHU035
"Fair Labour Market Conditions in the Pannonia Region" FAIRWORK projekt**

III. rész: Az ingázók személyes és családi élethelyzetének és stratégiáinak felmérése

6

Ebben a részben az Ausztriában dolgozó magyar ingázók személyes és családi élethelyzetének alakulását mérjük fel ingázásuk kezdete óta. Szintén kíváncsiak vagyunk jövőbeli terveikre.

Módszer: egyéni és fókuszcsoportos lekérdezések fix kérdőív segítségével, zárt és nyílt kérdésekkel.

Több csatornán történik a megszólítás:

- MaSZSZ ügyfélszolgálati irodában helyi kitöltés
- On-line (e-mail címek rendelkezése állása esetén), és nyomtatott (postán) kérdőíveket alkalmazunk az ügyfél adatbázisuk felhasználásával

Kontroll csoport vizsgálat: kisebb elemszámú, csak Magyarországon dolgozó magyar munkavállalók lekérdezése a régióban: miért nem ingáznak? Ennek okai, háttere, vélemények, tapasztalatok, stb. Erre egy fókuszcsoportos interjút szervezünk a MaSZSZ ügyfélszolgálati irodájában.

Elemzszám: a mintavételi nagyság garantálja a reprezentativitást a populáció (Ausztriában dolgozó magyar ingázók) egészére nézve.

A felmérés alanyaitól a következőket fogjuk megkérdezni:

1. Mennyi a napi ingázási ideje egy irányba az otthonától a munkahelyéig, ajtótól ajtóig?

- a.) fél óra alatt
- b.) fél óra és egy óra között
- c.) egy óra és 90 perc között
- d.) 90 perc felett

2. Hetente hány napot ingázik?

- a.) 5 napot
- b.) 4 napot
- c.) 3 napot
- d.) 2 napot
- e.) 1 napot
- f.) egyéb:

3. Hány éve dolgozik Ausztriában?

PROJACTIVE Consulting Kft.

Cím: 7625 Pécs, Zerge utca 23, adószám: 14155804-2-02
Tel.: +36 20 5747 023, E-Mail: csizmar.peter@proactive.hu

EUROPEAN UNION

**Ausztria-Magyarország INTERREG V/A program ATHU035
"Fair Labour Market Conditions in the Pannonia Region" FAIRWORK projekt**

4. Ez alatt hány munkahelye volt?

5. Jelenlegi munkahelyén hány éve dolgozik?

6. Mit gondol, az utóbbi időben nehezebbé vált munkahelyének megtartása, esetleg új munkahely megszerzése?

- a.) igen
- b.) nem

7. Érzése szerint lehetséges (jelenlegi szakmájában elérhető) magyarországi fizetésének hányszorosát keresi meg nettóban?

- a.) dupláját
- b.) tripláját
- c.) négyszeresét
- d.) többet

8. Gondolkodott-e ismét magyarországi munkavállaláson?

- a.) kevesebb, mint egy éven belül
- b.) 1-3 éven belül
- c.) több mint 3 év múlva
- d.) nem

9. Amennyiben újra Magyarországon vállalna munkát, hol tenné ezt?

- a.) visszaköltöznék a városba/településre, ahonnan jöttem
- b.) a nyugat-dunántúli régióban maradnék
- c.) Budapesten, vagy környékén
- d.) nem kívánok válaszolni/nem tudom

10. Milyen nettó bér esetén vállalna magyarországi munkát az ausztriai helyett?

- a.) csak hasonló bérezés esetén
- b.) 10-30%-kal kevesebb bérrel is elégedett lennék, ha Magyarországon dolgozhatnék
- c.) 30-50%-kal kevesebb bérrel is elégedett lennék, ha Magyarországon dolgozhatnék
- d.) akár 50%-os bércsökkentést is elfogadhatónak tartanék, ha Magyarországon dolgozhatnék
- e.) nem kívánok válaszolni

11. A béren kívül milyen egyéb feltételek teljesülése esetén vállalna magyarországi munkát? (Több választ is megjelölhet!)

- a.) jó munkakörülmények
- b.) ember centrikus cégvezetés
- c.) cégen belüli karrier- és továbbképzési lehetőségek
- d.) rugalmas munkaidő
- e.) egyéb:

PROJACTIVE Consulting Kft.

Cím: 7625 Pécs, Zerge utca 23, adószám: 14155804-2-02
Tel.: +36 20 5747 023, E-Mail: csizmar.peter@projective.hu

EUROPEAN UNION

**Ausztria-Magyarország INTERREG V/A program ATHU035
"Fair Labour Market Conditions in the Pannonia Region" FAIRWORK projekt**

18. Tervezett-e Magyarországon vállalkozást indítani?

- a.) igen
- b.) nem

9

19. Képes-e ausztriai munkavállalása mellett megtakarítani?

- a.) jelentős mértékben
- b.) valamennyire
- c.) nem

20. Milyenek mondaná a német nyelvtudását?

- a.) nem tudok németül
- b.) alapszintű
- c.) középszintű
- d.) magas szintű

21. Ausztriai tartózkodása alatt került-e magasabb foglalkoztatási kategóriába?

- a.) sokkal magasabba
- b.) valamivel magasabba
- c.) nem változott
- d.) lejjebb kerültem

22. Ausztriai munkahelyén/munkahelyein került-e magasabb szakmai pozícióba?

- a.) igen
- b.) nem

23. Amennyiben tervezi, hogy más uniós tagállamban vállal munkát, melyik ez és miért?

24. Hogyan minősítené ausztriai személyes és szakmai kapcsolatrendszerét

- a.) alig ismerek valakit
- b.) közepes
- c.) kifejezetten sok mindenkit megismertem Ausztriában

25. Hogyan alakult magyarországi kapcsolatrendszere?

- a.) leromlott
- b.) változatlan maradt
- c.) bővült

26. Mennyi időt tölt Magyarországon? (Több válasz is bekarikázható!)

- a.) csak aludni járok haza
- b.) hétvégéken itthon vagyok
- c.) napközben is sokszor Magyarországon vagyok

PROJACTIVE Consulting Kft.

Cím: 7625 Pécs, Zerge utca 23, adószám: 14155804-2-02
Tel.: +36 20 5747 023, E-Mail: csizmar.peter@proactive.hu

EUROPEAN UNION

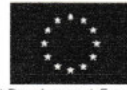

Interreg

Austria-Hungary

European Union – European Regional Development Fund

Fairwork

**Ausztria-Magyarország INTERREG V/A program ATHU035
"Fair Labour Market Conditions in the Pannonia Region" FAIRWORK projekt**

12. Házastársa, partnere is Ausztriában dolgozik?

- a.) igen
- b.) nem
- c.) nincs házastársam, partnerem
- d.) nem kívánok válaszolni

8

13. Gyermekei hol tanulnak?

- a.) Magyarországon
- b.) Ausztriában
- c.) Máshol
- d.) Nincsenek gyermekeim
- e.) Nem kívánom közölni

14. Változott-e családi státusza az ausztriai munkavállalás óta?

- a.) megházasodtam
- b.) elváltam
- c.) nem változott

14/1. ha igen, ez mennyiben erősítette meg abban a szándékában, hogy Ausztriában maradjon?

15. Változott-e az egészségügyi státusza amióta Ausztriában dolgozik?

- a.) igen, az ingázáshoz kötődő betegségem lett,
- b.) igen, az ingázáshoz nem kötődő betegségem lett,
- c.) nem változott

15/1. ha igen, ez mennyiben ingatta meg abban a szándékában, hogy Ausztriában maradjon?

16. Építkezett-e, vásárolt-e lakást amióta Ausztriában dolgozik?

- a.) igen, Magyarországon
- b.) igen, Ausztriában
- c.) nem

17. Hány évig tervezi még az ausztriai munkavállalást?

- a.) rövid távon (max. egy-két év)
- b.) középtávon (2-5 év)
- c.) hosszabb távon (5 évnél is tovább)
- d.) kiszámíthatatlan
- e.) nem gondolkoztam még ezen

PROJACTIVE Consulting Kft.

Cím: 7625 Pécs, Zerge utca 23, adószám: 14155804-2-02
Tel.: +36 20 5747 023, E-Mail: csizmar.peter@projective.hu

EUROPEAN UNION

**Ausztria-Magyarország INTERREG V/A program ATHU035
"Fair Labour Market Conditions in the Pannonia Region" FAIRWORK projekt**

d.) egyéb:

27. Mennyire követi a magyarországi politikai, gazdasági folyamatokat?

- a.) egyáltalán nem követem
- b.) valamennyire követem
- c.) közepesen követem
- d.) intenzíven követem

28. Ha osztályozni kellene az osztrák intézmények szolgáltatásait, ügyfélszolgálati tevékenységét, a következő skálán hányasra értékelné? (1-egyáltalán nincs megelégedve, 10-teljes mértékben elégedett)

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5
- f) 6
- g) 7
- h) 8
- i) 9
- j) 10
- k) nem kívánok válaszolni

29. Képes-e már önállóan eligazodni, intézkedni az osztrák intézményi, hatósági rendszerben?

- a.) igen, egyedül, minden területen
- b.) csak előzetes segítséggel
- c.) próbálkozom önállóan,
- d.) nem ismerem
- e.) egyéb:

30. Tagja-e osztrák szakszervezetnek?

- a.) igen
- b.) nem

31. Tisztában van a szakszervezetek munkájával, a munkaerőpiacon betöltött szerepükkel?

- a.) igen, igénybe is vettem/veszem rendszeresen a tanácsadásukat
- b.) igen, de nem volt rá szükségem, önállóan intézem az ügyeimet
- c.) nem, de szükségem lenne rá
- d.) nem, nem is kívánok kapcsolatba lépni velük
- e.) nem kívánok válaszolni

PROJACTIVE Consulting Kft.

Cím: 7625 Pécs, Zerge utca 23, adószám: 14155804-2-02
Tel.: +36 20 5747 023, E-Mail: csizmar.peter@proactive.hu

EUROPEAN UNION

**Ausztria-Magyarország INTERREG V/A program ATHU035
"Fair Labour Market Conditions in the Pannonia Region" FAIRWORK projekt**

32. Mennyire ismeri saját országa intézményi és hatósági rendszerét? Képesnek tartja magát önálló ügyintézésre?

- a.) igen, egyedül, minden területen
- b.) csak előzetes segítséggel
- c.) próbálkozom önállóan,
- d.) nem ismerem
- e.) egyéb:

11

A fenti kérdőívhez tartozó kísérőlevél szövege (lásd lent), amelyben felhívjuk a figyelmet a projekt és a kérdőív céljaira, az önkéntes és anonim kitöltésre, az adatvédelmi rendelkezésekre, valamint vállaljuk, hogy igény esetén mindenki számára hozzáférhetővé tesszük az eredményeket:

„Tisztelt Hölgyem/Uram!

Az Ausztria-Magyarország INTERREG V/A program ATHU035 "Fair Labour Market Conditions in the Pannonia Region" FAIRWORK projekt keretében a **Magyar Szakszervezeti Szövetség által indított ingázói kutatás** célja, hogy a magyar munkavállalók és álláskeresők munkaerő-piaci mobilitását alapvetően befolyásoló külső tényezőket tárjuk fel, és ismerjük meg a belső motivációikat és egyéni preferenciáikat. A kutatás eredményeinek felhasználásával egyrészt a **MASZSZ fejleszteni szeretné az ingázók felé irányuló szolgáltatásait** (információnyújtás és tanácsadás), másrészt a hazai cégek, döntéshozók tájékoztatása is megtörténik.

A kutatás során **kérdőíves felmérést végzünk** Ausztriába ingázók körében. **A kitöltés önkéntes és anonim.** Azért kérjük fel Önt, mert több éven keresztül ügyfele volt valamelyik IGR irodánknak, ami nagy megtiszteltetés volt számunkra. Reméljük, hogy most Ön segít nekünk a kérdőív kitöltésével, ami hosszútávra meghatározhatja az ingázói tanácsadás minőségét, a hivatalok, hatóságok és az állampolgárok közötti kommunikáció javítását.

A beérkezett kérdőíveket kizárólag a kutatás céljaira használjuk és harmadik személynek nem adjuk ki. Az adatok kezelése során a mindenkor hatályos adatvédelmi előírások, így különösen az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) rendelkezéseinek megfelelően járunk el.

Kérjük, a kérdőív kitöltésével segítse a kutatásunk sikerét! **Kitöltési határidő: 2017. június 30.**

Vállaljuk, hogy a kutatás eredményeiről tájékoztatjuk Önt!

Kattintson az alábbi linkre, és kérjük töltsse ki a kérdőívet: <https://goo.gl/forms/zZVQho8SmDAhmrsY2>

**Amennyiben kérdése merülne fel, kollégáinkat az alábbi elérhetőségeken keresheti:
06/94/501-380 vagy fairwork2017@gmail.com**

Szombathely, 2017.

Tisztelettel:

Horváth Csaba

Képviselővezető/IGR irodavezető
Magyar Szakszervezeti Szövetség

Nyugat-dunántúli Regionális Képviselő Szombathely

PROACTIVE Consulting Kft.

Cím: 7625 Pécs, Zerge utca 23, adószám: 14155804-2-02
Tel.: +36 20 5747 023, E-Mail: csizmar.peter@proactive.hu